

A Kincskereső februári száma

„Hóember áll az udvaron. / Száll olvadás a hóra...” – Bár az idén több volt az olvadás, mint maga a hó, Weöres Sándor verse mégis felidéri bennünk a télvégi tavaszvárás különös hangulatát. Régi telekről szól Kormos István két verse (Téli rege, Vízöntő), míg Kosztolányi Dezső költeménye (Már néha gondolok a szerelemre) s az azt követő népköltészeti válogatás témája a szerelem. A TESTVÉRMŰZSÁK rovat nagy és sokak számára örömteli meglepetéssel jelentkezik – a népszerű televíziós gyermekműsor, a KÖLYÖKIDŐ mutatkozik be a rovat különkiadásában. A szerkesztő Takács Vera cikke és a Kölyökidő délelőtti című burleszk mellett a műsor valamennyi „sztárjának” fotóját is megtaláljuk, s még a színes fedőlapon is kedvenceink csodortképe látható. A farsangi számban sok a vidámság: Veress Miklós Cirkusz című veciklusa, Nagy Lajos Képte-

len természetrajza meg az újabb „murphyáda” gondoskodik a vidámságról, s hozzájuk csatlakozik a Lángeszű mókamesterek sorozat válogatása Petőfi és Arany egymáshoz írt leveleiből. Gaál Éva két rajzos sorozata: a Safir és Safina, illetve a bibliai ihletésű AZ ÉLET KÖNYVE ismét megtalálható a Kincskereső lapjain, s folytatódik Janikovszky Éva-Réber László Kire ütött ez a gyerek? című „kamaszéletrajza” is. A MIÉRT SZÉP? rovatban Petőfi Sándor A pusztá, télen című versét elemzi Beney Zsuzsa, az ÉDES ANYANYELVÜNK Deme László nyelvművelő cikksorozatának első darabját közli. Nem hiányzik a SZÍVHANGOK és a gyerekírást bemutató ÍGY ÍRUNK MI sem. A Kincskereső februári számát Papp György, Dallos Jenő, Szemethy Imre és Csala Károly illusztrálta. A hátsó borítón M. C. Escher grafikáiban gyönyörködhetünk.

■ Új minikönyv

Szeged első nyomdája

A szegedi nyomdászat történetét dolgozta fel legújabb minikönyvében dr. Bátyai Jenő város- és technikatörténész. A cím – Betűvetőink jubileuma – jelzi, hogy évforduló adta az apropót az összegzésre, a PNYME Csongrád Megyei Csoportja megalapításának negyedszázados jubileuma. Vincze György nyomdászcsiborámnak ajánlom, olvasom a leg- elején, s ezzel Bátyai eleve „elárulja” magát: jelzi, hogy személyesen is kötődik a nyomdászokhoz, ahogy ő mondja, a betűvetőkhöz.

Akit igazán érdekel Szeged és a technikatörténet, az csemegezhethet a könyvecskében. Megtudhatja, nyomdászati vonatkozásban mekkora a jelentősége, hogy a komáromi születésű és Bécsben tanult Grün Orbán letelepedett városunkban. Azzal a szándékkal, hogy könyvnyomdát nyisson. Az 1801. augusztus 29-én kelte-

zett folyamodványára azonban a királyi engedélyt csak csak 1802. október 22-én kapta meg. A királyi passzus késése, persze, nem zavarta Grünnt abban, hogy munkáját előbb meg ne kezdje. Első nyomdai terméke Benyák Bernát szegedi piarista papköltő ünnepi verse volt, amelyet a Pozsonyi Ignác által alapított első kórház alapkövetételére, 1801. október 27-ére adtak ki.

A Grün-nyomda kezdetben a Palánkban, majd 1810-től a mai Széchenyi téri saját házban működött, amelyet Vedres István tervei alapján Schwörtz János épített. Ma a Debreceni Étterem található benne. Amikor betérünk egy ebédre, avagy egy üdítőre, hiába az 1976-ban avatott emléktábla, nem a régi betűvetők jutnak eszünkbe. Ezért jó, hogy a mai könyvpiacra ilyen kiadványokkal is találkozni lehet.

F. K.

■ A kivilágított város fénytérképén kirajzolódva sugáragasan szerteágazó sugárutak, a hármas gyűrűjű körútrendszer középpontjában a város szíve: ékszerdobozunk, az eklektikájában csillogó Széchenyi tér! A jellegzetes, egykor viruló platók mai kinyúlván, pusztulás előtti fájdalommal, korhadóan aszfaltba ágyazva. A méltóság-teljes paloták alján sápadt és sötét kirakatok, „elérhetetlenül” felemelt értékű árukkal, vérszegény és foghíjas nevű feliratokkal. Téli álmukat alvó, megkopaszodott terek, sétányok, helyenként lepellet védett szobrok és utcák sora koszbán, piszkokban, szemétkben. Ez is Szeged.

A tudomány, a közművelődés, a művészet patinás épületei ugyancsak csendes álomlatásban... kimondhatatlanul nagy és sok-sok érték vigyázóiként, a holnapba vetett hit ringatásában. Mert nélkülük nem Szeged ez a város.

A féltett, ápolat belváros a lakótelepek – Felsőváros, Tabán, Tarján, Északi városrész, Mak-

■ Vita Szeged jövőjéről 14.

Körkép téli éjszakán

kosháza, Rókus – karolásában. Panelvárosok, beton és beton, kalitkába zárt érzelmekkel! Alvó tízezrek: kiábrándult öregek, csalódott fiatalok, hit és remény nélküli gyerekek, kukázó macskák, kóbor kutyák, kószáló és kóválygó emberek. Lakótelepi iskolák rikoltó, üvöltő riasztójukkal, rendőrautók, vaklármá itt, betörés ott, megfagyott toprongyos amott. És még mennyi minden az éj sötétjében! „Béke Szálloda” – Mars tér 13. – a pihenő Csillag börtön „öröklakásokkal” és „nehézszemérekkel”. Előtte ilodomosan a zene börtönében, a kedvelt Sing-Singben a ritmusosan kopogó rap-zenére táncot mímelő elit ifjúság. És a többi? Lenn a pincékben, immár a patkányok búvóhelyét felváltó éji paradicsomban nyüzsgő élet: játéktérme-

■ A színház operatársulata Angyal Mária rendezésében, Kocsár Balázs vezényletével vasárnap délután felújításként mutatja be Verdi Aidáját. A címszerepet Misura Zsuzsa, az Operaház magánénekese alakítja, a további szerepekben Juhász Józsefet, Gyimesi Kálmánt, Varsányi Máriát, Kővári Csabát és Altorjay Tamást láthatjuk. (Misura Zsuzsával hétfőn este 6 órakor a JATE aulájában is találkozhat a közönség, ahová a Szegedi Operabartók Egyesülete beszélgetésre invitál minden érdeklődőt.) A művésznőnek régi nagy szerepe az Aida, annak idején ezzel debütált az Operaházban, tavaly pedig bravúros beugrással mentette meg a népstadioni híres-hírhedt Raffa-produkciót, amikor a beharangozott világsztár, Katia Ricciarelli váratlanul „visszalépett”.

– A felkérés már megvolt három héttel előtte, de csak aznap derült ki, hogy én énekelem. Izgalmas nap volt, délután elpróbáltam a Maestróval, majd jött az esti előadás. Életem legjobb Aidáját énelkeltem, mert éreztem, hogy a felelősség borzasztó nagy rajtam, negyvenezer becsapott, félrevezetett ember várta tőlem, hogy valami szépet kapjon, és a kollégák olyan fantasztikus odafigyelését, segítségét és drukkolását is éreztem, ami ritkaság a mi szakmánkban.

■ A zavaró körülmények ellenére nagy sikert aratott.

– Felejthetetlen élmény volt, az előadás végén negyvenezer ember a nézőtérrel, a kétezer szereplő pedig a színpadról tapsolt. Egyik illusztris po-

■ Ruha Istvánt nem kell bemutatni, ráadásul lassan a tucathoz közelít itteni vendégszerepléseinek száma. Mégis különleges alkalomnak ígérkezik a mostani, hisz a műsorváltozás jóvoltából Vivaldi nagyon népszerű versenyműciklusát, a Négy évszaktot fogja játszani. Közel 800 szerzeménye ismert a XVII–XVIII. században élt olasz komponistának, több mint fele versenymű. Legismertebb a négy, egyenként három tételes műből álló ciklus, amely az első programzenék egyikének is mondható. (Ez egyébként az alkotó életének delén született, egy tizenkét darabot tartalmazó sorozatban. (A címszavakat a szerző bejegyezte a partitúrába, hozzá rövid szövegeket. Ezek szabályszerű szonettek-

■ Vasárnap opera-felújítás

■ Misura Zsuzsa emlékezetes Aidái

„Szegedre úgy jövök, mintha hazajönnék”

litikusunk pedig – nem tudván a beugrásról – megjegyezte: „Milyen gyönyörűen énekel ez a Ricciarelli, nem hiába világsztár!” Akkor mondták meg neki, hogy nem a Ricciarelli volt az, hanem „csak” a Misura.

■ Igazán nem panaszkodhat, Szegeden mindig sztárként fogadják...

– Ide úgy jövök, mintha hazajönnék. Pontosan érzem a közönség szeretetét, nagyon megal, hogy amikor a szegedi

koncerteken megjelenek, és még egy hangot sem énekelek, máris átütő taps fogad. Ilyenkor nyelnem kell kettőt, hogy el ne érzékenyüljek.

■ Hétfő este beszélgetésre hivatalos az operabartókhoz, mit fog énekelni?

– Elég sűrű a programom, próbáim vannak, majd négy nap alatt három Aidát énekelek, ezért csak két-három áriára tudok vállalkozni, viszont szívesen válaszolok bármilyen kérdésre, akár velem

kapcsolatos, akár a pesti operával.

■ Az Operaházba még ma is nehéz jegyet szerezni...

– Sajnos amíg tavaly az előadások teltházzal mentek, addig mostanában már az Operaházban is előfordul néha, hogy a nézettség a nyolcvan százalékot sem éri el. Az embereknek nincs pénzük 1000-1500 forintot adni egy jegyért. Ma már ha egy házaspár két gyerekkel meg szeretne nézni egy hétköznapi Wagner-előadást, akkor az annyiba kerülne, mint egy kisebb nyugdíj. Talán olcsóbb díszletekkel, kevésbé látványos rendezéssel lehetne változtatni ezen, néhány operát pedig inkább koncertszerűen kellene előadni. Április 4-én és 8-án például A bolygó hollandit mutatjuk be így az Operaházban Szimonov mester irányításával.

■ Milyen szerepekre készül még mostanában?

– A májusi felújításon A rózsavilág Tábornagyját énekelem, ősszel pedig a Don Carlos-premierén Erzsébetet alakítom.

Hollósi Zsolt

■ Hangversenykalauz

Négy évszak a télen - Ruha István

Szerencsére csak műsor- és nem szereplőváltozás fogadja majd hétfőn a szegedi Deák gimnáziumba látogató zenebarátokat és a Filharmónia „C” jelű kamarasorozatának bérletit. Tehát a világhírű kolozsvári hegedűművész, a Szegedre rendszeresen visszajáró Ruha István lesz a szólistája a Weiner kamarazenekar koncertjének.

ben adják e hegedűversenyek „tartalmát”. Csak néhány jellegzetes cím: Csörgedeznek a patakok, Madarak éneke, Szenvedés a hőségűtől, A gerle, Alvó részegek, A vadászat, Az eső.

A hangverseny második részében megszólaló Carmen-fantázia az eredetileg „Francia estnek” tervezett programot őrzi. Bizet operájának népszerű melódiait az 1932-ben

született Rogyion Scedrin szedte csokorba, formálta egy nagyívű, balettszvítszerű zenekari alkotássá huszonöt évvel ezelőtt. S hogy miért pont ilyen formálta az új köntösbe öltöztetett dallamokat? A magyarázat egyszerű: a Bolsoj színház világhírű primabalerinája Pliszceckája volt a felesége.

A Carmen-fantázia megszólaltatásában a Weiner zenekar mellett közreműködik a Szeged Ütőegyüttes, valamint a Konzervatórium hallgatóiból alakult, Meszlényi László vezette Musica Parlante hangszeregyüttes is. A fél 8-kor kezdődő est karmestere Wéninger Richárd.

Kutas János

Mozdulatlan, pihenő, alvó és álmódó ez a város? Pályaudvarok és buszállomások csendben. Suhanó taxik. Innen-onnan a friss kenyér kiáramló, kellemes illata. Kórházban, klinikákon életmentő tüsténkedés, gyógyulásban reménykedő betegek vigyázása. Laktanyába visszatérő tűzoltókocsik.

A két közúti híd kinyúló karjának ölelésében a szendergő Újszeged. Mutatóban „előregedő” új lakóteleppel, kacsalábon forgó kastélyokkal, villanegyedekkel, számos közintézménnyel és a feltámasztásra váró vagy halódó népligettel. Ez még Szeged!

Víz nélkül elképzelhetetlen ez a város. A mocsos „szőke Tisza” zajló jégábláin karsú, fehér sirályok. A rakpart és a sétány kihalt, egyedül Juhász Gyula tekintete szoborba merevedve. Pillantásom az övében, gondolatom a város „főutcájáról” egyező, vele együtt az ajkamon: „A Tisza-parton halkan ballagok,

És hallgatom, mit szólnak a habok?”

A nominális stílusomból kikökökcent az idézett versrészlet. Magam az éjszakában ébren, izgatottan kérdelem: Síró habok? Vajon miért sírnak, kiért-miért zokognak? Talán arról, hogy az álomba merült s nyugodtnak látszó város lélegzésében ott a fájdalom szülte, pihegő nyugtalanság is: mi vár rám és mi vár erre a városra holnap?

Fenn a magasban néhány fény sugar – talán reménysugár. Nemsokára kialszanak a város fényei. Igen, az új nap ébredésének bíbor színében látom a porvárost, mégis keserű. Gyötrődöm, mert nappal, a Nap megvilágításában még porosabbnak, piszkosabbnak tűnik majd a város. Tudom, nem álmodni kell, hanem ébren akarni és tenni, hogy a következő napot, a várva várt holnapot már csak az éjszaka sötétje takarja be por és szomorúság nélkül, tiszta lelkiismerettel.

Pleskó András